

Advies betreffende Uitvoeringsplan Wmo van de gemeente Doetinchem 24 juli 2014

Doetinchem: 14 augustus 2014

Geacht college,

Op uw verzoek tot advisering betreffende het 'Uitvoeringsplan Wmo' willen wij graag ons advies uitbrengen. In onze vergadering van 7 augustus 2014 is deze aanvraag besproken.

Allereerst willen wij een woord van waardering uitspreken voor het plan dat er nu ligt. Het is een uitermate gecompliceerde operatie waar de gemeente voor staat met veel onduidelijkheden. Tegelijk heeft de gemeente gekozen voor een integrale aanpak van de drie transities. Dat maakt het extra gecompliceerd en geeft voor de directe toekomst veel onzekerheden.

Onze opmerkingen hebben vooral te maken met bestaande onduidelijkheden in deze gecompliceerde situatie. Wij hebben begrip voor het gebrek aan zekerheden door de vertragingen die optreden en de onduidelijkheid die van rijkswege veroorzaakt worden.

Tegelijk hebben wij als cliëntvertegenwoordiging de plicht in onze advisering uit te gaan van de belangen van de cliënten en wij komen dan tot de volgende advisering.

Algemene opmerkingen t.b.v. het advies

- Het is van groot belang een publiekshvriendelijke versie te maken. De SR vindt het belangrijker dit doelgroepgericht te doen, dan de energie in 'algemene voorlichting' te stoppen.
- Zorg tevens dat er een goede lijst met verklaringen van afkortingen komt.

Advies van de SR

- Graag zien wij in het uitvoeringsplan duidelijker geformuleerd dat iedereen hulp kan krijgen bij zijn/haar vragen tot ondersteuning. In uw inleiding schrijft u: 'Ons uitgangspunt hierbij is dat iedereen die ondersteuning nodig heeft en het niet zelf kan organiseren, de benodigde ondersteuning ook krijgt'. Wij onderschrijven dat, maar in het vervolg van de nota lijkt het dat als je het zelf kunt betalen niet in aanmerking komt voor die ondersteuning. Het gaat ons om de omschrijving van ondersteuning, dat breder is dan het financiële plaatje. Advies en vormen van begeleiding vallen daar ook onder. Vooral de grote groep ouderen die maar met moeite de weg vinden in het doolhof van de hulp moet aan het zorgloket ook mogen rekenen op een goed traject.
- Zorg dat er duidelijkheid komt over de stapeling van effecten in zoverre het gaat om de eigen bijdragen. De onduidelijkheid op dit gebied leidt tot onzekerheid en daardoor juist tot onvoldoende meedenken van cliënten.
- Vanuit de cliëntgroep Ouderen wordt nogmaals aangedrongen op een consultatiebureau voor ouderen om zo preventief te werken en te signaleren om zo mogelijke problemen te voorkomen. Het effect van de buurtcoach in deze is onvoldoende. Ook hij of zij moet gevoed worden met gegevens en in die zin kan een consultatiebureau voor gegevens zorgen. Het gaat hierbij ook om de samenwerking tussen wijkverpleegkundige, huisarts en buurtcoach.
- In uw uitvoeringsplan besteedt u veel aandacht aan de inzet van vrijwilligers. Hierover zijn er vanuit ons perspectief de nodige adviezen.
De onduidelijkheid over de Vrijwilligerscentrale moet worden opgehelderd. Wij bepleiten in deze dat de huidige werkwijze aangepast wordt aan de nieuwe situaties. Het kan niet geheel opgaan in het buurtcoachwerk. Wij adviseren in het najaar met zoveel mogelijk betrokkenen een conferentie te beleggen over de positie van de 'nieuwe vrijwilliger'. Het gaat om de taak en positie van die nieuwe vrijwilliger. Tegelijk is er de vraag of vanuit dit uitvoeringsplan er meer duidelijkheid komt over de verwachtingen die de gemeente heeft over die 'nieuwe vrijwilliger'.
Duidelijk is dat de gemeente hierin initiatief moet nemen in directe samenspraak met de betreffende organisaties. Inventariseren welke vragen er liggen die door vrijwilligers beantwoord moeten worden.

Op dit moment is het van groot belang om alle vrijwilligersorganisaties die nu in dit veld werkzaam zijn goed te informeren. (Veel vrijwilligersorganisaties lijken nauwelijks geïnformeerd te zijn).

Wij zijn blij met het toegekende bedrag voor facilitering, maar het gaat om meer.

- Wij adviseren uitdrukkelijk om het Platform 'Meedoen en Ondersteuningsdiensten' te handhaven. Nu onderdeel van IJsselkring, maar met het overgaan van IJsselkring naar de nieuwe organisatievorm is onduidelijk waar dit vrijwilligersplatform blijft.
- Vrijwilligerswerk binnen het pakket van de buurtcoach is een prima idee. Tegelijk blijft het van belang oog te houden voor het stedelijk vrijwilligerswerk. En wel vanuit de organisatievorm van het vrijwilligerswerk, maar ook vanuit de aanvraag voor de vrijwilliger. Soms is het juist goed om een vrijwilliger te hebben van buiten de wijk.
- In uw uitvoeringsplan op pag. 7 spreekt u over de inzet van ervaringsdeskundigen. Wij vinden dit een sympathiek idee, maar de uitwerking ontbreekt. Aangegeven zou moeten worden wie hierin het initiatief neemt. Het enkelvoudige antwoord dat het binnen het pakket van de buurtcoach hoort is onvoldoende garantie dat er ook wat gebeurt met dit initiatief.
- Op pagina 10 geeft u aan dat u vrijwilligerswerk als participatie en opstap voor bijstandsgerechten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt als mogelijkheid te willen benutten. Wij steunen dat initiatief van harte met de uitdrukkelijke kanttekening dat het hierbij wel gaat om een gespecialiseerde functie, nu vaak uitgevoerd door job coaches, werkmeesters, kortom mensen met een veel kennis en ervaring van deze doelgroep. Ook in eerdere advisering hebben wij hierop gewezen. In het uitvoeringsplan moet daarom duidelijker worden aangegeven hoe u dit gaat organiseren. Samenwerking met het Werkplein en Zorgplein is noodzakelijk. Duidelijkheid over deskundigheidsbevordering en certificering is noodzakelijk, evenals de facilitering naar ruimte en middelen.
- Bovenstaand punt heeft een duidelijke relatie met het punt inzet van vrijwilligerswerk als daginvulling voor mensen met een beperking. Ook hier gaat het om vormen van vrijwilligerswerk waar nog weinig ervaring mee is opgedaan.
- Duidelijk aangemerkte proeftuinen kunnen zo leiden tot een vorm van 'best practise' en een voorbeeld vormen voor en binnen het vrijwilligerswerk.
- Op blz. 8 geeft u aan mogelijkheden te zien om vrijwilligerswerk als algemene voorziening te zien. Dit staat op gespannen voet met het begrip 'vrijwilligerswerk'. Verwijzing naar zo'n vorm van algemene voorziening scheidt zo onduidelijkheid voor zowel cliënt als vrijwilliger. Vanzelfsprekend kan het vrijwilligerswerk een duidelijke functie hebben, maar dan vanuit de vrijwilligheid en de 'verleiding'. In uw formulering geeft u zelf al het voorbehoud aan 'dat er allerlei vrijwillige initiatieven zijn die je als algemene voorziening zou kunnen beschouwen'. Wij pleiten ervoor dat niet in deze bewoordingen op te nemen, maar het binnen het perspectief van vrijwilligerswerk te houden. Het gaat om het stimuleren van het vrijwilligerswerk en niet om het institutionaliseren als 'voorliggende voorziening'.
- Vanuit de (O)GGz ondersteunen wij uw streven om cliënten uit deze groep zoveel mogelijk te laten participeren binnen de wijk ook als het om wonen gaat. Wij adviseren u bij plaatsing wel ruimte te maken voor vormen van 'terugkeer garantie'. Veel kwetsbare mensen willen wel meewerken, maar er is geen zekerheid dat het lukt. De mogelijkheid om terug te keren in de veiligheid van de eerdere woonvoorziening kan positief werken. In de achterliggende nota 'Met elkaar, Voor elkaar' worden daarover wel opmerkingen gemaakt die in deze nota niet terugkomen. U geeft aan dat er stapjes op de woonladder gemaakt kunnen worden (pag. 21). Dat is niet altijd een stapje opwaarts.
- Een voorbeeld van deze problematiek vinden we bij de beschermde woonvormen die met de nieuwe regeling onder de gemeente komen te vallen. Voor sommige bewoners is bij de plaatsing in die beschermde woonvorm aangegeven dat dit hun 'thuis' wordt voor onbepaalde tijd. Wij adviseren dan ook om bij bewoners, begeleiders en andere betrokkenen deze problematiek te inventariseren en voor duidelijkheid te zorgen. Ook voor hen betekent dat de overheid betrouwbaar moet zijn en allerlei ruis over herindicaties zorgt voor problemen bij de bewoners.
- Binnen het kader van deze groep zijn er regelmatig problemen rond de vaststelling van het 'inwonerschap'. Wij adviseren u dringend om de bureaucratie rond deze problematiek aan te pakken. Het gaat in deze situatie soms om mensen die uit detentie komen, soms om mensen die een conflict hebben met zorginstanties. Voorkom het 'rondpompen' van deze cliënten door een duidelijk protocol op te stellen, waarbij het vooral gaat om voorzieningen rond bad, bed en brood. Zie ook de verordening onder artikel 5 en de toelichting.

- Het hoofdstuk over de maatwerkvoorzieningen vanaf blz. 13 geeft een indeling in 4 niveaus. Dat is duidelijk in zijn eenvoud. Tegelijk blijft het belangrijk ook de dynamiek tussen deze niveaus te benadrukken. Vooral voor de groep met een - licht - verstandelijke beperking is het van belang in deze niet een te strikt onderscheid te maken.
- U geeft in uw nota aan dat de ondersteuning buitenshuis uitgaat van een onderzoek welke wordt uitgevoerd in 2015 om na te gaan hoe dit in het verdere vervolg zijn plek moet krijgen. In de toelichting van de wethouder hebben wij begrepen dat in 2015 de huidige situatie gehandhaafd blijft. Wij adviseren uitdrukkelijk om naast de nadruk op het wijkgericht werken ook de dagbesteding boven de wijk op stedelijk niveau een duidelijke plek te geven. De kwetsbaarheid van mensen in de huidige dagbesteding mag niet worden onderschat. Opmerkingen van de wethouder dat vervoer naar dagbesteding overeind blijft, maar op termijn wel een heel nieuwe invulling kan krijgen, geeft ons het vertrouwen dat dit ook een 'zekere' mogelijkheid blijft.
Wij wachten het implementatieplan vervoer af.
- *Onderdeel ondersteuning zorgkosten.*
Wij adviseren u om op korte termijn helderheid te geven rond de Wtgc en CER. Er is nu een algemeen bericht dat het onderdeel is van het armoedebeleid. Het is belangrijk om te analyseren wie nu deze uitkeringen krijgen en wat hun situatie is na het wegvallen van deze tegemoetkomingen.
- Soms lijken de oplossingen duidelijk terwijl ze het niet zijn. Een voorbeeld is de gemeentepolis. Voor een grote groep is het een goede oplossing. Tegelijk zien wij dat mensen met een zeer laag inkomen of mensen die in de schuldsanering zitten, problemen hebben met het betalen dan wel verkrijgen van de aanvullende verzekering. Ook kan de overstap naar de gemeentepolis door schuldenproblematiek worden geblokkeerd. Het in een vicieuze cirkel terecht komen, is dan onvermijdelijk.
Wij adviseren u dringend dit te monitoren en waar mogelijk in passend 'maatwerk' te voorzien.
- Wij zijn heel positief over uw aanpak rond de schriftelijke verslaglegging van 'Het Gesprek' (blz. 33). Wij adviseren u om in het format van het gesprek een aantal duidelijke rubrieken op te nemen. Vanuit de SR wordt aangedrongen op de rubrieken: mantelzorg, vrijwilligerswerk, hoogte eigen bijdrage met vanzelfsprekend alle ruimte voor de individuele problematiek van de cliënt.
- Ook het zorgplan is een heel positieve stap in de uitwerking van het invoeringsplan.
Wij adviseren u wel op te nemen het zorgplan elk half jaar te evalueren. (blz. 33).
- Het PGB levert voor ons nog de nodige onduidelijkheden op. Dat men in het zorgplan moet aangeven op welke wijze men het PGB verantwoordt, is prima. Dat men moet motiveren waarom men het PGB als een betere ondersteuning ziet dan het aanbod in natura lijkt tot veel onduidelijkheid te kunnen leiden. Wij adviseren u in een toelichting aan te geven wat hier de spelregels zijn.
- Het tweede onderdeel -blz. 28- wat onduidelijkheid oplevert is: 'dat het aangetoond moet worden dat de ondersteuning uit het sociale netwerk de gebruikelijke hulp overstijgt etc.'
Ook hier het advies spelregels aan te geven.
Voor het vaststellen van tarieven PGB maken we onderscheid tussen ondersteuning die wordt geleverd door professionals en ondersteuning vanuit het sociaal netwerk. Een onbedoeld effect kan zijn dat er een groter beroep gedaan gaat worden op de professionals en dat kan niet de bedoeling zijn.

Wij weten dat het totale uitvoeringsplan een voortdurend predicaat heeft van 'werk in uitvoering'. Advisering vanuit de SR is hierbij dan ook een onderdeel in dit proces waarbij de volgende stappen steeds opnieuw besproken zullen worden.

Wij willen nogmaals benadrukken dat wij het uitvoeringsplan een prima stap vinden in het proces van het duidelijk maken 'hoe' het beleid rond de nieuwe Wmo vorm krijgt.

Wij hopen dat onze opmerkingen en adviezen bijdragen aan een verdere uitwerking van dit nieuwe beleid.

Als Sociale Raad zeer bereid om waar noodzakelijk ons advies verder toe te lichten en in afwachting van uw reactie;

namens de Sociale Raad Gemeente Doetinchem

Leen van der Heiden, onafhankelijk voorzitter